

Make America great again

Av tannlege Nils J. Jacobsen

Jada. Jeg vet det. Jeg går i ring. Men amerikansk presidentvalg og New York City Marathon på samme uke er en sjelden kombinasjon.

Det blir for fristende å gjøre om igjen den forrige turen da folkehavet på Times Square jublet for Obamas gjenvalg, mens orkanen «Sandy» satte byen under vann. Så jeg prøver igjen: Denne gangen er det en tvekamp mellom den politisk erfarne Hillary og realitystjernen Donald, begge fra New York. Alle medier har vedtatt at hun skal vinne, selv Fox News har liten tro på noe annet. New Yorkerne er klare til å feire den første kvinnelige president med valgvakke på Times Square. Dit vil jeg også.

TRUMP TOWER • Lokale TV-stasjoner holder meg oppdatert om valgkam-

pens gang. Det er noen dager til valget og i mellomtiden tråler jeg Manhattan. Det er novemberkaldt i byen, særlig på taket av on-off-bussene. Den vittige, svarte guiden med de fargerike hodeplaggene sier det er aircondition der oppe. Det er varmere å daffe rundt til fots og anløpe der sult og tørst og nysgjerrighet bestemmer. Pubene er utmerkede steder for å komme i kontakt med folk. Brian, min skotske sidemann på Smith's BAR, er den eneste som tror at Trump vinner. Folk er drittlei eliten og de profesjonelle politikerne, sier han. Og hørte du at Hillary kalte Trump-velgerne for «deplorable»? Det kommer hun til å angre. Se på Brexit, meningsmålingene er ikke til å stole på.

Noen kvartaler fra hotellet ligger Trump Tower på 5th Avenue. Før valget kan man komme inn i bygningen, men

etter valget blir hele gaten sperret av. I femte etasje av denne skyskraperen er det en vinterhave og i underetasjen en grillrestaurant og små spesialforretninger. Jeg vil gjerne ha med meg en lue med «Make America great again». Den koster 24 dollar, og jeg har pengene klar, men får ikke kjøpe. Man må bo i USA og oppgi e-postadresse. Amerikanerne i køen som ikke vil oppgi sin adresse, blir sure de også, men det hjelper ikke.

MUSEUM OF MODERN ART • Ikke langt fra Trump Tower ligger Museum of Modern Art (MoMA), mer inneklemt enn jeg kan huske, men jeg sveiper innom, denne gangen for å se hva de har av installasjoner. Jeg er fascinert av at en sammenstilling av dagligdagse gjenstander kan gi en kunstnerisk opp-

Pubene er utmerkede kontaktsteder.

ABC har alt klart for direkte sending fra Times Square.

levelse. Det har falt seg sånn at jeg nylig har vært innom Moderna Museet i Stockholm og Tate Modern i London, og nå vil jeg sammenlikne. Tate Modern slår det meste. MoMA fremstår denne gangen som utkonkurrert. Men de skal ha poeng for å unnlate å stille ut enda en kopi av den mye omtalte Duchamp-urinalen, som de andre museene aldri blir trøtte av. I tillegg har MoMA en tiltalende restaurant der konseptet med at alle sitter ved langbord, til min forbløffelse fungerer utmerket. Uten mat og drikke fungerer en kunstkjenner ikke. Æ-hm.

Jeg tar en tur innom Macy's i samme slengen. Dette kjempemagasinet er også en kulturell opplevelse, på sin måte. Her inne treffer jeg Tim, som prøver og prøver jakke etter jakke og holder foredrag for meg om sitt liv. Ikke har jeg penger og ikke har jeg jobb, sier Tim, men jeg har kredittkort og jeg har lyst på en jakke. Er det hasj det lukter? Personalet blunker til meg, de har nok sett ham før. Selv kommer jeg ut med en genser jeg ikke har bruk for.

FN-BYGNINGEN • Det neste målet blir FN-bygningen på bredden av East River, der kjelleren var oversvømmet sist. Men nå er det bare å stige på og bli guidet rundt. Norge har stor prestisje her, om ikke for annet så for betydelige økonomiske bidrag. Trygve Lie henger på lobbyveggen sammen med de andre

Trump Tower på 5th Avenue er tilgjengelig før valget.

generalsekretærene, og Per Kroghs freskomaleri i Sikkerhetsrådet lar seg ikke overse. Det er ellers flust med kunst både inne og ute, donert av andre medlemsland. Vi lister oss i bakgrunnen mens Sikkerhetsrådet har møte, og observerer hvordan hundene snuser seg gjennom hver kvadratmeter av plenumsalen før møtet i hovedforsamlingen tar til. Guiden foredrar om alt FN får til, og sier klokkelig lite om det FN ikke får til, blant annet fordi mange nye av de 193 medlemslandene stemmer for

resolusjoner de aldri har tenkt å rette seg etter. Og guiden sier lite om at Sikkerhetsrådet er handlingslammet av gamle medlemsland med vetorett.

GROUND ZERO OG

FRIHETSGUDINNEN • Et annet «must» her i byen er en visitt ned mot Battery Park til Ground Zero, der hvor tvillingtårnene i World Trade Center sto. Nå rager et nytt tårnbygg 541 meter opp i været, flankert av den såkalte Memorial Pavilion, som en slags inngangs-

Maratondeltakere i god form før mål i Central Park.

Alt er nytt der Twin Towers sto før.

portal til det hele. Det er et stilig byggverk som Snøhetta har stått for. I undergrunnen finnes 11. september-museet, og i parken finnes det egentlige minnesenteret, The Twin Pools, som består av gigantiske vannbassenger med en foss i midten, der alle navnene på omkomne er inngravert på kantene. Høytidelige skilter anmoder folk om å oppføre seg stille og verdig her. Og det gjør de. Ikke langt utenfor står det en vogn og selger halalpøser.

Et stykke herfra starter båtturer på elvene som omkranser Manhattan på hver sin side. I skarpt, solfylt høstvær gir jeg meg med og kan betrakte byens scenarier fra et annet perspektiv, mens den stilige gamle Brooklyn bro og Frihetsgudinnen seiler forbi. Livet er til å holde ut.

NEW YORK-MARATON • Både hotellet og gatene er fulle av maratonere. Søndag går løpet av stabelen med 50 000 deltakere fra 93 land og 5 000 politifolk til å passe på. Her skal ikke terroristene få en sjanse, og ingenting skjer heller. Deltakerne løper gjennom

flere bydeler, krysser over elven fra Brooklyn til Manhattan og sliter seg oppover 1st Avenue mot målområdet i Central Park. Joda, mange sliter, men forbausende mange ser helt uberørt ut. Og de fleste er voksne mennesker som har betalt dyrt for å være med. For den kvinnelige vinneren er det tredje gang. Men hun slår ennå ikke Grethe Waitz, sier kommentatoren. Etter løpet hører jeg deltakere snakke sammen:

- Hvor skal du neste gang?
- Havana, svares det. Dette er ikke hvemsomhelst hverken med hensyn til kondisjon eller økonomi.

I tilskuerkøen kan jeg ikke la være å beundre svensker som har overkommet sin flaggfofi og heier på sine landsmenn like ivrig som nordmenn på syttende mai, en aktivitet som svenskene ellers gjør mye narr av. Det er få spor av valgkamp blant tilskuerne. En enslig dame sleper rundt på noe Hillary-materiell, men få bryr seg. Tirsdag skal det skje. Og jeg er klar til valgvakse.

VALGVAKSE PÅ TIMES SQUARE • Joda. Der er stappfullt av folk på Times

Square, som er midt inne i en fornyelsesprosess, også her med Snøhetta som medspiller. ABC sender direkte fra stedet og de svære TV-skjermene presenterer fortløpende resultater fra forskjellige stater og steder utover kvelden. Men stemningen er laber. Folk får tidlig mistanke om at dette går gjerne veien, sett fra en New Yorkers side. Det hjelper ikke at begge kandidatene bor i byen. Et øyeblikk blaffer stemningen opp, da en lokal Hillary-seier blir annonsert, men så stilner det helt av. Et par-tre svarte demonstranter går rundt med påkledning som sier «Blacks for Trump», men ingen bryr seg med dem heller. Folk er skuffet og går tidlig hjem. «Make America great again» faller ikke i smak. Kontrasten til Obama-seieren for fire år siden er overtydelig.

I ettertid får mediene det travelt med å bortforklare at de har hausset frem vinneren ved å skandalisere ham på alle vis, samtidig som han har skaffet dem gode og tiltrengte seertall. Men det er en annen historie.